

Baltijas Semināris.

1046 Dicitur ultra Apocalypsim:

"Balt. Seml." Administrācija, Rīga, Alekšandra bulvārā Nr 1. un redakcijā: Jelgavā, Katoliķu iela Nr 2. Vētam Rīgā: Schillinga, Kāptiene un Lukša grāmatu bodis un pēc lopmāna Lēchendorfs, pil. Kaltu iela Nr 13. Žītās pilsētās: vienas grāmatu bodis. Nīzauļiem pēc pagasta - valdehn, mahāitajeem, skolotajeem, vē.

5. m gads.

觀音寺記

Ar Peelikumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 k.
 Bes Peelikuma: par gadu 2 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 k.
 Par pēehtsichtšanu ar pastu us satru essemplari, men' alga waj ar jeb bes Peelikuma, janakša 60 lap. par g. un 85 lap. par $\frac{1}{2}$ g. Sludinajim u s peenem wijs apstejamās weetās pret 8 lap. par fihlu rinbiu.

Nº 35.

Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedelas isuahk Peelikums ar staahsteem un derigu laika-kawekli; maksā 1 rub. par gadu, 50 kāp. par pusi-gadu.

1879.

Saimneezibas nodafa.

Kā vezi angļučki apkopjami.

Beži augļukoli, kas jau išgāku laiku augļus nešušķi, ir aplopjami
šķahħda wijsē:

Loti derigs buhs, kad sahlē augoscheem lokeem ap zelmu waijadsigā tahlumā semi aprof. Wislabaki ir, kad scho darbu isdara rudenī, jo zaur to teek iñihzinati dauds auglukokeem skahdigi kulkaini, kas sawu perekli semē eetaisjuſchi un bes tam ari seemas mitrums war dauds labaki semē eepeestees. Wezā misa no koku zelma un resnakeem sareem ir nokasama, bet pee tam ja buht usmanigam, ka sem nederigās misas efscho jauno misu neapskahdē. Scho darbu war jo labaki isdarit rudenī, jeb pee mitra gaisa pawaſari. Pehz tam koks ir apsmeh-rejams ar kalku uhdeni, kur druslu lopu iſkarnijumi un pelni peelisti. Ja misu rudenī nokasa, tad sā protams, sem misas atrasteem kulkaineem un tahrpeem teek perekliis iñihzinats un zaur nosmehreschanu ar kalku uhdeni pa dalai ari paschi lustoni nonahweti. Tapat ari zaur nosmehreschanu iñihzinahs suhnas un peepes, kas skahdē loti misas darboschanai. Ihpaschi wehl peeminams, ka wezo misu nolafot nedrihst jauno misu cewainot, kas waretu loti skahdet koka weselbai.

Katrs stahds angot atnem feinei dauds waj mas derigas ustura weelas. Tapat tas ari noteek pee auglukoleem. Ja nu grib lai soki isdod arveenu bagatus auglus, tad buhs jaruhpejabs, ka teem atdod tays ustura dasas, kas jaur auglu nonemschanu atnemitas. Jo labaki to vanahks ar kompostu.

Koku kromis ir istihrams katra gada, wai nu itin drihs pawafari, jeb kad koli auglus nenehs, ari waajarä. Nolaltuschee, apskahdetee un nowahrguschee sari un sariini ir isgreeschami. Tapat ari tee sariini, kas kruslenijski augdami naw kahrtibä un peesarini, kas aug koka kromi un pee zelma, ir nogreeschami, ja nebuhtu waijadzigs koka kromi is-pildit kahdu tukschu weetu. Schint gadijumä peesarinus war gan kromi alstaht, bet tee ir atpaalat atgreeschami, t. i. jarina gals ir noareeschams.

Ja rahditos, ka koks augščanas spehku ūandejis un faru galos ronahs dzeltenas lapas un suhnas, tad koka kronis atjaunojams. To isbara tahdā mīhē, ka sarus līhds apakšqdalai apgreesch un no ūcheem sareem isaugušchos wefeligakos un ūsprakos pesarinūs patur preefsh koka krons. Nederigeem pesarineem no eesahluma janogreesch tikai galotnes un tos war wehlaiku pa wifant išgreest, kad nogreesto wezo faru wainas ir puslīhds aisaugušcas. Pee pesarinū išgreeshanas ihpaschi us tam jaluhko, ka jaunee jarini augščanā teek weizinati, proti, ja daschi farini rahditos nowahrgušchi, tad teem līhds jo salalai weetai galotnes nogreeshanās. Ihpaschi pee pluhmes ūoleem ūchāda atgreeshāna buhs loti ūelmiga, jo pee jauneeem farineem aug daudz mairak un ūeelaķas pluhmes.

Pee koka iſtihrischanas nosahgelas ſaru weetas ir ar naſi no-
lihdinamas un ſari ir itin tuwu pee koka nosahgejami jeb nogree-
ſhami, jo zitadi waina newaretu aiffaugt un zaur to rastos pee koka
daſchadas ſlimibas. Nolihdinatās, kā ari zitas jo leelatās wainas ir
apſmehrejanas ar eljas frahſu (Delfarbe), waj ar beesu akmina oglu-
darwu, kas kolu iſſargahs no puhschanas. Masalās wainas war ap-
lift ar potwaſku.

Par kweeschu ezeschann pa wafari.

Kad drijfs pehz kweeschu apsehschanas eestahjahs stiprs un pastahwigs leetus, ta ka seme dabon stipri ismirkt un wiszauri famaisitees un schahds leetus ari turpmak arveenu eerodahs, tad, ka protams, semes famara faspeeschahs loti zeeti kopu un augschanai waijadsgais gaijs newar zaur zeeto semes wirskahrtu zauri iisspeestees. Ja nu pehz tam ir filts pawasaris un pa starpahm leetus nolihst, jeb kad seme ir loti stipra, sehlla agri iissehta un sehja drishumā til stipri attihstijusfehs, ka ta semi apsedjs, tad war notift, ka jchi zeeta semes fahrtu paleek atkal waliga un semes famara atdabon sawu augligo speku, ja tilai pawasara filtums dabon ihstā laikā semē eespeestees. Bet ja nebuhtu filts pawasaris, un eegaditos jauji rihta wehji, kas fazeetejuschai semes wirskahrtai wisu mitrumu ijwelk, tad semes famara fasprahgst un turpmak seme pilnigi iisschuhst. Schahda iskaltušča semē teek sehja neween zaur tam stipri apskahdeta, ka seme fasprahgdama un uš wisahm puzechui plihsdama jarausta sihkalas augu falkites, bet ari zaur tam — kas wehl daudjs leelaka waina — ka zaur scheem plihsumeem iisgaist loti daudjs augligas gahses, kas atrodahs semes famara un seme tad paleek nabagala no slahpella. Ja nu kweeschu lauks paleek schahda buhschanā, tad ka protams, newar ne uš fahdu labu raschu zeret.

Tahdā nupat augščā minetā gadijumā, ja grib no ūkahdes iſfargatees, jausluhko ezeschana fā droſchalais lihdsellis. Preefsch ezeschanas ja-isleeto tas brihdīs, kur īeme tā nobreeduſt, ka ūirgi nestreeg un mitrums wehl lihds wirſkahrtai ūneedjabs un tad tuhlin pehz ezeschanas rulejot, īeme nelihp, jeb nekerahs. Ja īemes wirſkahrtā buhta pa dauds ūausa iſſchuwuſt un ūakaltuſt, tad ūinamis derigakais laiks preefsch ezeschanas ir garām aiflaiſts un tad warehs weenigi tilai leetus lihdsēt, kas ūakaltuſcho wirſkahrtu atwalinabs.

Preelsch ezeschanas janem labi asas ezeschas un ja tafs buhtu pa weeglu, tad jausleek til dauds alminu, ka tafs masakais $2-2\frac{1}{2}$ zelu femp eespeeschobs.

Drihs pehz ezeschanas laufs janorusè ar bluti, lai isezetee kweefchu
stahdini fluhtu semè eespeestü. —Q.—

Par ylawu mehsfloschanu.

Nefamaisitus mehslus nedrihksit ne fad leelâ wairumâ us plawn uswest. Gejahkumâ sahle gan aug loti trefna, bet apakshâ ta paleek dseltena, puhest un war loopeent wairak skahdet, ne fâ labumi darit. Mehslu dasas, ko sahle newar isleetat, teel no saules issuhltas, iñihst un tamlihds no stupras mehslorschanas noteek diwkahrtiga skahde. Wiju-labaki buhs, fad plawas mehsllos pareisâ laifâ un ar mas mehslleem, bet jo wairak reijas. Nur buhnu eespehjams komposlu sagatavot (un fur gan tas nebuhtu eespehjams?), tur tihrus mehslus ne fad newai-jadsetu us plawahni west.

Daudī weetās mehds pļawas mehslot wišuwairak ar strūthām, bet kad to leetu jo tuwaku apluhto, tad strūtas nebūt nepelna iſdau-
dinato ūlamu. Strūtas ir ūmaisītās ar loti daudī uhdēna valahm,
tām preefīsh fahles nāv ne lāhda labuma. Tādeht buhtu arweetu jo
derigats, ka strūtās iſleelatu preefīsh kompojā ūgatāwosčanas, kur
uhdēna valas ūlūjst iſgaijinatas un labādās mehslu valas paleet at-
pālat. Bes tam ari nebūt nāv eespehjams, strūtas weenlihdsigi
iſlājut.

Vispafriga dafa.

Preefschlikumi, fa muhsu pagasta-likumi buhtu pahrtaisami.

Sem schi wirsrafsia mehs 26. un 27. num. nesahmi pahrspreedumus par Kursemes aprinku-sapulcchu spreedumeem, fa muhsu pagasta-likumi no 19. februara 1886 esot pahrtaisami. No Widsemes mums toreis wehl ne kas nebiya sinams; tagad ari Widsemneku balsis schini leetä no dischuma ir passifstamas. Schihs balsis peeder draudses lungeem jeb ihstaki; draudses-teefu preefschfchdetajeem, kas 6. un 7. juliä Balmeera bija fanahkutchi un, us semneku-leetu komisjäs usaizinajumu, spreeduschi, kahdä wihsä minetee likumi pahrtaisami. Kahds no dalibneeleem Wahzu awisei „Btg. f. St. u. L.“ ir eesuhltiis ihfas finas, kuras mehs ari saweem lasitajeem neasturam. Mehs turesimees pee „R. Capas“ astahstijuma, tadehk la tanä ari schihs awises domas par draudses-lungu preefschlikumu ir issazitas. Wina rafsta:

„Preefschlikums, pahrgrosit tagadejo pagasta-weetneeku pulka fastahdi fainnekeem par labu, atrabis 16 draudses lungu pulka til 3 peekritejus. Turprelim sapulze atraduse par waijadfigu, pagasta wezako spehku pawairot, zaur winu teesibu isplatischanu, un winu lones pa-augstinat. Bet lihds ar to ari esot atrafs par waijadfigu, pawairot usrauga teesas strahpes waru, lai zaur to pagasta wezakös stiprakö tiktu modinata atbildibas juschana par saweem darbeem. Tahak leelaka dala no draudses fungem atraduse par derigu, muishas polizejai atkal dot kahdu strahpes waru, bet tam ziti loti pretojuschees. Beidsot esot nospreets, fa waijadfigot alkaut pagasteem labibas magasinas atzelt. — Sapulzes spreedumeem par pagasta-weetneeku pulku fastahdi, par pagasta wezako waru un loneschanu un par magastnu atzelschanu war til peekrist. Bet spreedumi par usraugu teesu strahpes waras wairochanu un muishas polizejas strahpes waras atjaunoschanu ir pa wisam greissi un neapdomigi. Usraugu teesahm pehz pastahwojha likuma (pag. lik. § 34) ir teesiba, uslift pagasta amata wihsreem schahdas pisziplinar-strahpes: peeshmejumu, rahjeenu, naudas strahpi lihds 5 rubleem un arresti lihds 7 deenahm. Bes tam wini war swarigaku nosegumun dehl pagasta amata wihsus no amata atraudit un nodot teesai. Muhs schleet, fa schi strahpes wara ir deesgan leela. Kur tad gan teek leetotas wehl leelakas disziplinar-strahpes? Draudses lungi schai jau-tajumä paschi leekahs drusku buht partija un tadehk winu padomu, pawairot winu strahpes waru, gan newarehs peenemt. Bet pilnigi nesaprotams, fa leelaka dala no draudses fungem ir warejuse domat us muishas polizejas strahpes waras atjaunoschanu! „Zeitung f. St. u. L.“ eesuhltitajs pats schim spreedumam stipri pretojabs. Winsch

usrahda, fa muishas ihpachneelu pulka tagad esot dauds koti mas isglichtotu wihsu, kas tahdu strahpes waru waretu nekahrtigi leetot. Pee tam ari pehz senaleem laikeem spreeshot esot paredsams, fa tahdu strahpes waru pa leelatai dala til pataisitu muishas ihpachneekus par teesnecheem sawä paschä leetä. Kahdu strahpes waru minetee draudses lungi ihsti wehlaahs dot muishas polizejai, now fazits. Waj muishas ihpachneekam buhs peederet teesiba, katu, kuru tas fastop us muishas grunts, eebahsi zeetumä jeb lilt noschtept un nostrahpel ar sinamu zirteenu skaitu? Tas buhtu ja-iisskaidro, eekam par leetu tahlat runa. Tas wisehrmigakais pee schihs leetas ir, fa mineti draudses lungi pateesi domajuschi, winu preefschlikums waretu tilt no walibas apstiprinats.“

Til dauds „Rigas Lapa.“ Zitadi winas spreedumeem peekris-dami, mehs tafchu nespahsim wis peekrist winas-domahm par pagasta weetneeku pulka fastahdes pahrgrosifchanu grunteeku (saim-neeku schkiras) labumä, par pagasta wezako waras un amata-robeschhu paplaschinafchanu („Macht- und Competenzerweiterung der Gemeindeältesten“, fa „Btg. f. St. u. L.“ stahn) un par pag. wezako lones pa-augstinaschanu. — Kä pasihstains, pehz pag.-lit. § 9 weena pagasta-weetneeku puise jazel no grunteeku un mahju nomineeku, otral puise no kalpu un no to eedshwotaju schkiras, kas us sawu roku dschwo. Pee pagasta weetneeku pulka peeder ari pagasta wezakajs ar balsas teest-bahn un pagasta preefschneeki ar padoma doschanas teesibahn. Wihsen scheem jabuht grunteekem jeb fainnekeem (§ 28). Tä tad fainneeku schkira jau tagad ir pilnigs pahrsvars weetneeku pulka un kalpu schkira tanä ne kad newar nahkt pee pahrbalfoschanas, ja fainneki tikai naw suhtri, pee sapulzehm peedelitees. Kahds eemefls nu gan ir, fainneeku schkiras pahrsvaru wehl pawairot un turprelim kalpu schkiras eespehju wehl wairak pamasinat! Labprah mehs gri-betum eepashitees ar teem pamateem, us kureem tahda wehleschanahs dibinata. Kalpu schkira — to latshu newar noleegt — pagasta weetneeku pulka representerè pagasta eedshwotaju leelako dalu, kura kopä ar wairak nodoschanu maksa, ne fa fainneeku schkira, un kad turprelim gan newar leegt, fa daschadas klausibas jeb real-nastas, kas gut us mahjahn, scho nodoschanu wairakumu pa dala ussmer, warbuht daudskaht pahrspehj, tad tafshu ari newar leegt, fa ar noluhsu us tam fainneeku schkira, fa minets, jau ir pahrsvars weetneeku pulka un fa pagasta eedshwotaju pahrpahrim leelaka dala newar palikt bes weetneekem un aissahwjeem sapulze, kas spreich par pagasta waijabschahn un nastahm. Kas to wehlaahs, peeder pee fa faultas konfer-watiwas partijas un tadehk naw ne kahds brihnuns, fa mehs wihs reformu jautajumä ar „R. L.“ ne-esam weenis prahcis. — Ja kahds atsift, fa pagasta wezakä amata-robeschus un strahpes-waras esot japeplaßchina, tad tam ari ja-atsift, fa muishas-polizejai atkal esot japee-

Sadishwe un siniba.

Balodis.

Neweens gan newarehs leegt, fa balodis ir tiheraks, peemihlags un zaur to ari patihkamaks par wihsen putneem, to mehs sawä mahjäss esam usnehmuschi; tadehk tas ari jau wez' un wezös laikös, ihpachä garigä sind, peenemts par schkiftibas un beswilitibas sihni.

Ißlata un sawadibas pehz rehkinot, ir wairak ne kā 70 daschadas schkiras baloschhu, kas atrobami gandrihs wihsas pasaules balas. Bet apluhtoßim tagad tikai muhsu pasihstamo balodi jo schkali.

Waijadfigakais un ta halot weenigais darba-rihls un eerozis balodim ir wiha denktais, stupais un knubais knahblis. Schis wirksam wihsirms der par karoti ehdot un dserot, tad par amata-rihku ligdu taisot, par fuselli sevi un behrenus eeskajot un no mudschem tihrot un par kara-eerozi no eenaidneekem atturotees. — Baloschi, kas dshwo sawä valä, taisa ligdu is smalkeem schagarineem un spalwahm, ween-fahrechi un bes kahdas ispuschlochanas. Wihsirms top kates putellits ruhpigi no-kratis un tad sarinsch ismehginats, waj tas deesgan lunks, fa to war ligda eepiht. Til lihds fa ligda gatarwa, tad mahtite tanä eedehj pirms weenu stupaku olu, kas sevi satura tehwinu, un tikai pehz trim deenahm atkal otru, eegarenaku, preefsch mahtites. Aistonpadjsmita deend jaunee balodenä isnahk is olas, bes azihm. Pirmä deena teem japawada ne-ehbuscheem, otral deend wezakas teem uspuhsh gusmu un elaisch tanä peena-sulu. Ar dewito deenu tee tikai saht redset. Peegäs nedekas tee ir pilnigi isauguschi un dshwo 10 lihds 12 gabeem. — Baloschi labprah mihi dshwo wol barä, ta fa masaks pahru pulzisch no gara laila astahj sawu mahju un aissahchahs pee ziteem. — Tikai perama laita baloschi ir pilti un kaisligi, tad tee knahbj un fit ar spahneem satram, kas tikai winu buhrim tuwojahs; zitadi tee ir koti leh-

nigi. Mahju balodis juhtahs wanagu weenadi preefsch sawahm azihm, kadehk tas ari labprah nemehds us kolu nolaistees waj is pella dseri. Nakti laikä stahn ar weenu kahdi us wakti. — Baloschi mihsakä bariba ir kweeschi, meeschi, firni un lehzas. Sahs waj salpetra garschu wini ari labprah zeeni un tadehk winus nereti resi Inah-bajam pee weezem muhsreem. Tihrs uhdens ir winu dsehreens un mehssu wirza labakas sahles. Baloschi buhrim waijaga buht patumsham, fistam un no eenaidneekem aissargatam. Baloscheem ir koti dauds eenaidneeku, tä: zaunas, jessi, kati, seberstes, schurkas, peles, tschuhkas u. z. kas waj winus pachus nogalina, jeb winu olas isdser un perelli isposta. Kaut gan baloschi eenihd wihsadu netihribu un rauga paschi sevi un sawu apkartini weenadi spodrot, tad tomehr wini newar glahbtees no blaktihm un blusahm; schos nekannigos usmähzejus war no wineem pa dala padisht zaur mudschu-pulvera (Insektenpulver) islaikschahn, kas katra apteekti dabujams. Daschi ari kala, fa smalli sagruhsts gipäts schim noluhsam esot deesgan brangs lihdsellis. — Ja baloschi audsinatajs no kahda ihpachä slista pahra grib eeguht wairak behru, tad minam tikai waijaga dehjochai mahtitei olas tuhlin atnemt un tahs kahdai gitai dot isperet. — Baloschi atmalsä ruhpigu kopschanu deesgan bagatigi zaur sawu smekigo un mihssto galu, spalwahm un mehssleem, kas koti trekti un ihpachä derigi smalkalu schhalsku mehloschanas; turprelim wini war buht ari semlopim par schkali, tad tos kahrtigi ne-uswalti un par peem. laish us patlaben apsehtu meeschi, firni- waj lehzu-lauku, dahrä us apsehtahm dobehm ic.

A. M.

Kahfas.

Wihsirms nosauza par kahfahm katu svehtku deenu gadä, wehlaahs tikai jo leelakas svehtkus un preeka deenas, heidsot, fa ari tagab, nosauz salaulaschanahs deenu par kahfahm. — Scho deenu agrakös laikös swineja ar dasch daschadahm eeraschahm un ta nosihmeja til dauds, fa seewas un wihsa nolihgums teek kaiji sinams darits

ſchix strahpes wara; jo augſham minetais preeſchlikum^s iſeet uſ tahdeem eegroſſijumeem, pehz kureem paſchwaldibas lehnee noſazijumi, fo Augſtais Rungs un Reijars Latweeſchu un Igaunu lauk- pagasteem Wisschehligi preeſchlihri, kluhtu apmahkti un praktiſki pa dalai atſpehktoli zaur paheſpehziſu pagasta-polizejas waru, fa ta p. p. ſawā laikā Franzijā un preeſch 1848. g. Bruhſchōs laudis tureja ſawās djeſſcha-rofās. Tahti eegroſſumi nebuht ne-ſaeetahs ar noſazijumeem, kas tagad paſtahw wiſas Kreewu Reisara-walſis laukpagastōs, jo Eelſch-Kreewijas gubernu pagasta wezako wara un amata-robeschās uſ mata ir weenadas ar Baltijas pagasta wezako amata- un ſtrahpes waru. Schini ſinā muhſu pagasta-lifikumu noſazijumi ir nemti no Kreewijas ſemneeku-lifikumeem no 19. februara 1861. Bet ja nu Baltijā tos gribetu pahrtaiñt, tad tee ari buhtu pahrtaihāni wiſā walſti, kas nebuht naw domajams un ſagaidsams. — Pee ſchihs reiſes mehs ari gribetum uſrahbit „Rigas Zapas“ inkonſelwenzes jeb preteſtibas winas ſpreedumōs. Sawā laikā wina gluschi pareiñi aifſtahweja Baltijas laukpagastus un atraidija aplinkus pahrmētumus, fa noſeegumi un beſdeewiba tanis eſot wairojuſchees. Bet fa tad wina tagad atkal preeſch ſchein pagasteem pagehr ſtipraku polizejas-waru, ne fa walſis zitu gubernu pagastōs paſtahw? Mehs domajam, fa eedſhwotaji, kas polizejas ſinā, wiſpahrigi nemot, teizami iſturejuſchees, tatschu nepelna fa teem akurat tadeht preeſchir polizeju, tam leelaka ſtrahpes-wara, ne fa lihds ſchim. — Sakarā ar augſham peemineto preeſchlikumu (pagastu polizejas-waras pawairoſchana) ſtahw preeſchlikumis par pagasta wezako lones pa-augſtinaſchanu, zaur fo pagastu nodoschanas wairolos un pagasta wezakā amats pa wiſam ſaudeli goda-amata karakteri, lahds tam tagad ir. — Kas muhju pagastu bſihwi ſmalfaki paſiħt, ari ſinahs, fa tee paſchi alaſch iſeet uſ pagasta amata-wihru lones maſinaſchanu un fa tomeihr ſuhdiſbas par maſahm lonehm no winu amata-wihru puſes tilai kotti reti gadahs. „Katrām ſawā ſnaija,” *) ſala Baumanu Kahrliſ, un muhſu pagasti ſin wiſlabaki, fa tas teſa. Ir wineem ir „ſawā ſnaija,” fo ahrpuſneeki neſin un nepaſiħt; wini iſteek ſawā ſtarpa pehz ſawadeem noſazijumeem, pehz ſawahm eeraſchahm, un tadehl gan wineem wiſpiriſs waijadſeja prafit, waj wini pagasta wezakā lones pa-augſtinaſchanu wehlahs waj nē. — Pehz Kreewu ſemneeku-lifikumeem (no 1861. g.) tureenes pagasta wezaſeem alaſch tikai mahju kluſibas un tikai pehz ſapulzes ihpaſcha ſpreeduma weens waj otrs amata-wihrs war dabut ihpaſchu loni. Ta tad mehs redjami, fa walſts waldiba atſiħt un ſina it ſtaidri, fa pagasteem ſawās eelſchigās buhſchanās ir „ſawā ſnaija,” kas zeenijama.

Kà pec mums wehl 1879, gadà Latweefschus zeeni.

„Rīgas Lopā” lasams iehahds gr burteem R. R. parakstis
isskaidrojums:

Zeen redakcijal. Sawas awises 189. numurā Juhs atlakahtā wehstule man atbildeet, ka Jums itin labi esot finams, ka Gewerbevereinā netopot ne weens Latv. laikraksts turets, jebšču gan puje beedru esot Latweeshi un jebšču ari kahdi Latv. laikraksti tikuschi peedahwati par welti. Pee wiša ta Wahzeeschi nepelnot ne kahda pahrmetuma, jo kas Latweescheem leekot lihst tur, kur winus un minu tautibu ar tohdu nezeenishanu ušnem." — Ehrmoti! Zil man finams, tad ſcheeenes amatneeku beedribu (Gewerbeverein) nesaūz wiš par „Wahzeeschi amatneeku beedriba“ („Deutscher Gewerbeverein“) bet prasti par „Gewerbeverein“ (amatneeku beedriba). Pee beedru ušnemishanas ari nemaj neprasa pehz tautibas, bet bes kahdeem gruh-tumeem ušnem Wahzeeschus, Kreewus, Latweeschus, Schihbus ic., lai peederetu pee kahdas tautibas peederedams. Zitadi tas ari gruhti isdarams pilſehtā, kur daschadu tautibu lozekli kopā džihwo. Pehz manahm domahm kafkas beedribas un winas preeskneezi bas usdewums ir, zif eespehjams par beedru labumu gahdat un zif eespehjams beedru dibinatas wehleſchanahs iſpildit. Scho eevehrojot, amatneeku beedriba ir dibinojuſe preeskī ſaweem beedream biblioteku un ari awiſchu galbu, uš kura atrodahs dauds Wahzu laikrakstu, pat if ahrjemes, un ari kahdi Kreewu laikraksti. Kad nu amatneeku beedriba tura daschus Kreewu laikrakstus, lai gan Kreewu tautas lozeklu winā ir wiſai māj, tad pa wiſam neſaprotams, kapehz amatneeku beedriba netur ne weena Latweeshu laikraksta, lai gan Latv. beedru winā ir koti dauds un lai gan daschi Latv. laikraksti, kā Juhs ſinojeet, esot par welti peedahwati tikuschi. Waj tē nu nepeerahdahs tas no Jums par nepareiſi atſihts teikums, ka pee mums wiſpahrigi ne-grib no Latweetibas ne kā ſinat un la ar Latweescheem tikai tad grib draudſigi džihwot, ja ſhee atſakahs no ſawas tautibas? Jeb waj Juhs eespehjeet, man uſrahdit kahdu atgadijumu, kur Latweeshu walodai buhtu atwehletas tahdas ſeeñbas, kahdas mina, kā leelakahs eedſihwataju dalas waloda, gan waretu pa-gehret? Jeb waj Juhs efeet pa wiſam aismiruſchi, ka pat atlaktaſ ſapulžes un pat Latv. ſwehtks Rīgas Latweeschus mehds nosault par „eenahzeem“ („Einwanderer“)? Waj Juhs ar to ne-efeet eeveh-rojuschi, ka ſchē ik kafkas koti ſargajahs, latwiſki runat, pat tur, kur peellahijba to pagehr.

Kad ar wiſu to wehl nebuhtu peerahbijis, lahdū prah̄tu ihſti ſchē pret Latweescheem tura, tad es waru peewest wehl lahdū pee-mehru: — Netahlu no Rīgas, Wez-Dubultōs, akziju-mahjā no ſen qadeem ir eeriftets avišchu laſoms qalbs. Schē atrodahs aikal daudz

un apstiprinats, kā tas schinis laikds Wahzijsk noteek zaur norakstīshchanu pee teesahim, kas wihram un seewai ispildams. Pehz bibeles finahm pee wezeem Schihdeem laulibū nosleħbja teħwi waj tuwakee rabi, bes bruhtes un bruhtigaua klahlbuhhschanas. Bruhtgħanam waijadseja preeħx bruhtes atlħidfinat ihpaċiha mařfu. Bruhtganeem, kam mantaś nebija, waijadseja bruhtes weħrtibu zitadi atlħidfinat, waj nu zaur duħxgħibu jeb nodeeneħchanu, kā tas notika pee Jekaba rc. Laulibas nolihgums tika apstiprinats ar waħrdeem, leejneeksem klaht eżot. Kahlju deenā ispużżeejes bruhtigans aissagħja, no draugeem pawadit, bruhtes mahja un pahrwed a ar plimuri aissiegħto bruhti no draudjenehm un muška pawadit, farwa teħva mahja. Kahljas iſriħko ja bruhtigans un swineja arweenu feptinas deenas. Kahlju deenā bruhtes pahru pawadija għalam ġambari; tagħad sem laulashanas telt. Seewieshi, kā sawu nevaini biha faudejuschi, kluu nomeħtati ar almineem. Weħlaliks laikds salaulashanas tilai tad biha pilniga, l-ekbru bruhtigans paweda bruhti sem laulashanas telt un wiċċi pañneesha għeddu fajjedha: "zaur iċčo grebsenu tu man eż-żi kā seewa fweħtit ta peħġi Mosus un Israela l-kumma." Laulatajs zehla speħħla laulibas kontraktu un nolafija faderinasħanas un salaxlašħanas wahrdus.

Bege Greeli sawas seewas saga jeb pirla un shihs kluwa no wineem tad ari turetas ka wehrdjenes. Deenu preelsch lahjahm waijadseja wisupirms upuret deeweem, kas laulibū apsargā, waj ari tai slahdeja. Tapat ari preelsch laulibās waijadseja reis nomasgates. Uhdeni preelsch tam nehma waj nu is lahda awota waj is upes, kas tila par swetu tureta. Rahjas swineja jo wairak seemā, ihpaschi janwara mehnēsi. Rahju deenā bruhtes pahris isgresnojahs ar raibahn drehbehm, wainageem un puzechm. Wakara brughtgans pahrmeda ar pliwuri aissesto bruhti sawā mahjā. Jo wairak notika, ka bruhti pahrmeda ratōs, pee ka bija aissjuhgti wairak ehjelu waj wehrschu. Bruhti pawadija fahds labs draugs waj tuws radineets, kas sehdeja bruhtei blatus. Aci ziti draugi un radi pawadija bruhti, rateem pa preelschu un nopalakus eedamī un lahpas nedamī, kas kluwa aisdēbfinatas no bruhtes mahtes. Eijot vseebaja ar sta-

boku un kolu pawadishchanu lahsu dseesmas. Ka zihtibas sihmi meitas nesa rateem pa preefshu ratius, seetus un mahrpstu, Brukte rate nesa roka lahyu ar mescheem pildivtu trauku, par leezibu, ka wina mahja eeness maifi. Ja bruhtgans bija atvaiknis, tad tas nedrihfsjeja pats bruhti pahrwest, bet to isdarija lahds radineels. Ar mai-nageem ispuschlotä mahja eenahlot, bruhtes pahri aplaifja, par sihmi, ta tee dshywotu weenumehr pilnibb, bet ratu aji, ar ko bruhti pahrweda, fadesfinaja, lai bruhte nedomä atpakał greestees wezako mahja. Pehz tam tureja lahsu meelastu, pee kura peddaliyahs ne ween tuwalek radi un draugi, bet ari seewas, kas to lailu zitahm eeraschahni bija pa wisam pretim. Schahda meelasta noluhks bija, llaiji apleezinat, ka seewa ir pateesi salaulata un la wina no meitu lahrtes issstahjujehs. Rahjas swinot slaveja deewus un dseedajao lahsu dseesmas, jaungjam pahram laimes wehle-dami. Pehz meelasta bruhti eweda bruhtes lambari, tur bcf ar purpuru aplaiftas un ar pukehni aplaiftas laulibas gultas wehl oira gulta atradahs. Rahdam sehnam no tuvakeem radeem waijadseja bruhti apdeenet un winai bruhtes lambari lahjas nomasgat. Mahtes pawadija bruhti gultä un tamehr sargi bruhtes lambari apsargaja, tamehr sehni un meitschas deija un lustejahs, wisadas dseesmas dseedadami. Otras deenas rihtä jauno pahri apsweizinaja attal ar dseesmahn un lahjas swineja wehl lahbas deenas. Tad tehws bruhtei suhtija daschadas dahwanas, ihpaschi saimneezibas leetas. Zapat ari draugi un radi pasneedsa bruhtei daschadas dahwanas un bruhtgans apdahwinacija bruhti attal no sawas pujes.

Dauds weenlahrschati swineja lahsas Spartaneeshi, kas stingri us tam luhloja, ta wihrs preelsch 30. un seewa preelsch 20. gada neapprezahs. Formas pehz wini seewu laupischanu arveenu wehl peepatureja.

(Turpmal beigum.)

awischu Bahzu walodā, lahdas Kreewu walodā un weena waj diwas pat Polu walodā. Bet zit Latweeschu walodā? Ne ween as! Kad pehz Latweeschu laikrafsia jautaseet, tad Jums laikam tapat pre-sobodami atbildehs, lä man, lä preefsch semneekiem (Bauern) laik-rafsius neturot. Un tatschu Jums, tapat lä man, buhs finams, lä Wez-Dubultös wasaras laikä laba dala no salumneekiem ir Latweesch! Luhdsu drusku pahrdomiat, lahdur prahdu leezina schi nezeeniga isture-schunahs pret Latweescheem, lai gan schee nenahk us afziju mahju wis-peleldö swahrlos un pastaläs, bet smalkaläs drehbës, glasë-zimddöss un zilinderi?

Waretu Jumis, sawas domas stutedams, atksahti wehl pastahsttit, ka isturahs pret Latweeshu publiku Karlsbades weefnizā un Riga- Dinaburgas un Zelgawas dſelſszelu ſtanzijsā, bet ſchoreis peetiks. Peemineschu tikai, ka zitās ſemē, par peemehru Somu ſemē, kure weena tauta otru par ſew lihdszeenigu atſihſt, latrā dſelſszela ſtanzijsā viſi preeſchraſti, ſtanzijsu noſaukumi atrodahs Kreewu, Sweedru un Somu (jeb wiſmasak Sweedru un Somu) walodās, tapat ari dſelſszela biletēs apralſlitā trijās walodās, un Latweeshu ſemē mums dſelſszela eerehōnis labraht neyahrdod pirmās klafes dſelſszela biletēs, ja už- brihſteki mees to uſrunat latiwiſſi. Latweeshu ſemē pee dſelſszelu ſtan- zijsahm tikai weens uſrafits atrodams Latweeshu walodā, proti, ka pa- dſelſszela dambi naiv brihw ſtaigat. Netizu, ka pehz Juhs domahm, ari tē tikai paſchi Latweeshi pee lām buhs wainigi. Ja Juhs ari tagad wehl nebuhtu pahrleezinati, ka wiſur tē parahdahs leelu leela augſprahiiba un nedraudſigs prahts pret Latweesheeem, tad luhdſu man ſhos atgadijumus zitadi iſſlaidot un peerahdit, lahdā ſinā „Latweeshi“ pee ſchihm nebuhtchunahm „paſchi wainigi.“

Realism in its elite,

delstata 19. februar 1872. g.

Bija 19. februari 1872. gada. Pulkstenis jau wareja buht 6 wakarā. Sneega-puteni plōšjahs pa Tehrpatas eelahm. Pa tumsho, toreis wakarōs wehl koti maš apgaismoto pilšatu, no maišneela-meistera Freija nama, Bruneneeku eelā, us Weyricha j. kundschu nomu, blakus Igaunu bažnizai, redseja kahdu jaunelli steidzamees. Sewijschks seh-rums jaunella firdi pildija . . . Freija namā dīshwoja elementar-seminara skolotajs un Tehrpatas Latweeschu wakaru preefchneeks, muhsu, muhschigōs namōs lihgsmodamees Kronvalda Attis, un Weyricha jk. namā atradahs ta weetina, kura Tehrpatas Latweeschu ik fesfideenas wakarōs mehbja sapulzetees. Schoreis gan nebija fesfideena, bet sahda zita deena, bija — fwehtku-deena. Bet kalab tad nu ūchis jaunellis ar noskumuschi firdi us fwehtku-namu dewahs? Radeht, winam eenahlot, ari to zitu, kuri jau wiši bija sapulzejuschees, preezi-gahs seijas spehji ūlumigās pahrewehrtahs? To, mihlee, tuhdat dīrdefeet no tahs fwehtku-runas, kuru eenahzejs lihds atnesa un mihlotā preefch-neela weetā sapulzē nolasija — sapulzē, kura fastahweja no 20 un kahdeem studenteem, 1 provisora, 1 witeriner-skolas profesora un 1 progimnasijas-skolotaja. Schi muhsu mihlotā preefchneela fwehtku-runa, kureu winsč pilnigi usräkstijis, ūkaneja un ūkanehs muhscham ūch:

„Mihk ee tauteefchi, zeenitee Lihsfstrahdataji!

Es deemſchehl ari ſchowafar nespehju Zuhſu widū buht un ſawu
peenahkumu iſpildit. Tomehr newaru nozeſtees, ſchai ſwehtku-ſtundā
uf Zums pa wiſam uerunajis. Swehtku-runas weetā ſanemeet ſchos
wahrdus no manis taydā pat ſinā un prahṭā, fa es to weſelās deenās
Zuhſu widū peedſihwojis.

Pirmfahrt runaschu pat to, waj mums ir kahds pateefigs eemesls, schodeen swehktu-drehbés tehrptees un tad oftfahrt atgahdinaschu ihfi, kahds noluhks muhsu wakareem, jo tas tak fewischki mans schahs deenas peenahkums.

Kadehl ſwehtijam ſcho deenu? Waj ir munis lahds pateefigs eemeefs ſchodeen ſlaidrus ſwehtku preekus baudit? Jr gan un proti trejads eemeefs;

Birmfahrt ſchi deena muhs atgahdina, ſa Latwju tauta no wehrgu kehdehm walà raiſita, kurås ta bija eeslodſita gadu-ſimteneem. Scho wehſtires faltu peeminot, sageedam, ſa ſchi deena dahrga un

swehta preetsh miljoneem. Pa Latvijas kalneem un leijahm ispan-schahs shodeen swehtku juhsmas, swehtku preeli un swabadu lauschu firbis pazilajahs, tam Debesu - kehninam upurus nejdomas schai Aleksandra-deenā. Tā tad schi deena shmejahs us wifas muhsu tautas likteni.

Buhtu gan weltigs darbs, ja še nemitos isskaidrot, kahds ūauns besdeewibas-darbs iraid: „zilwetus wehrdfinat.“ Ari negribu ūabādibas un walibas augstumu un ūwehtumu še ūlawet. Bet to gribu gan atgahdinat, ka wisi Latweeschi mahīchu dsemdejumi tomehr ūchodeen nepreezajahs. Tīkai tee Latwju dehli, kas ūwas ūautas lihdsschinigo ūlsteni, ūinas wehsturi ūmalki paſiſt un ūas mahījuſchees brihwēſtibū lā kahdu brangu, dahrgu un neaifkaramu manu ūeenit un godat — tīkai tee bauda ūchodeen ihius ūwehtku preekus. Bet kas waj nu zaur ūawa paſcha wainu jeb kahda apmahnitaja wiltibu atſchelts no ūawas ūautas, tā lā zaur wehju ūokaltuſchās un ūowihuſchās ūapas no ūaloſſneja ūoka ūeek atrautas — tahds Latweetis nejuht ūchodeen muhsu preekus. Wina ūirdi ir ūdſiſuſchās tahs ūstizibas un miheſtibas ūaites, kas tehmū-ſemes dehluſ ar ūawu ūautu ūaweno. Muhsu preeku ūeetā ūinam ūitabi preeki: ūaimodams un mehdiſdamis ūinsch ūaſchfin-dina un ūaklabina ar tahm ūmalkahm ūehdehm, ūuras ūemanot, ūewiſot ap ūina ūaklu ūakrahjuſchās. — Jo, brohli, tas tak ūeefchom ūeesa, ka ūchi jauna ko ūaiku wehrdfinachana gan ūmalka, bet ari jo nah-wigala. Un tadehl, ka wehrdfibas atlikuſchās ūuhnas ari muhsu ūchuhpulim bija par ūpiſmenu un tadehl lā wehl ūeteet Latwju behrni ūkaidra brihwēſtibas garā ūsaudſinati: tadehl ari muhsu ūeenahkums, ik ūatru deenu no jauna ūew ūaſchus ūahrbaudit, waj gribot negribot ūewim ūchās ūmalkahs ūehdes ap ūallu ūeslačhjam, to wehrā ūature-dani, ka ne ik ūeens, kas par ūehdehm ūmeijahs, tadehl jau ūabādus no ūinahm. Un ka ūilwels war ūateesi ūik ūahl ūublōs ūegrimit, ka ūinsch ūah ūehrdſibū miheſt un ūaſwabinachanai preti ūuretees, to ūeezina muhsu ūautas wehſture. Mehs ūinam, ka Latweeschi pa ūalai negribeja ūrahptees if ūehrgu alahm, kād brihwibas deena auſa. Tāpat ūoteek ūchodeen ar daschu Latwju dehlu, kas eemahžijeſ ūeh ūitu ūstabiles ūanzot, ūebuht ūairs ūemania, ka ūijs ūina ūarbs un ūihni-ſchanahs ūaw ūits ne kas, ka ūik ūetikibas ūahruru ūukleſchana un ūaudſinachana. Ūetikumōs ūegrimitis, ūinsch ūah ūetikumus miheſt un ūeenit, un ūchlečahs ūiu ūareiſi ūarijjs. Ūe ir ūateesi ik ūeenam ūo ūargatees, ūuhpetees un ūifeeme — ūo ūofkumtees. Bet ūchahdu ūuh-peſku un ūkumju ūmagumu ūahrwer ūchās ūeenas ūwehtku preeki. Jo mehs tak ūeediſhwojuſchi, ka muhsu ūauta if ūadu-ſintenu ūaltačh ūehdehm ūatkal ūee walibas un brihwibas ūluwuse, tadehl mehs ūizam un ūerant, ka ūina ūagadejo ūaiku ūehdes ūewar ūosmākt. Bet to ūa-ismirſiū ūe kād, ka ūagadejo ūaiku wehrdfinachana ūe ūeen ūmalka, bet ari nahwigala preeſch muhsu ūautas, ūe ūā ūa ūenajā. Ūenakahs wehrdfibas-ſehdes gan ūtipra ūeifera ūoka ūpehja ūa-lauf, bet ūagadejahs ūespēhi ūits ūe ūeens ūafkaldit un ūiñižinat, ka ūik Latweeschi ūauta ūate. Un ūchē nu ūums ūi otris eemelis, ūura dehlu ūaram ūan ūreezatees, ka ūchi deena Latweeschi ūauſe. Proti ūautas garigu brihwibu ūeſkarofim ūes ūkaidrahm un ūartrahm ūautibas-ſamanas ūeſmahm. Un ūautibas ūtſiſhwinachanai un ūaſe-ſchanai par ūatwersmi Latweeschi ūehluſchi ūigas ūeedribas ūamu. Gan ūinam, ka ūeemſehl ari ūchis ūams wehl ūeſpilda ūiſu, ūo ūaba ūo ūina ūaibam ūeram; ka ūauds ūir ūeebedrojahs, ūeds ūin ūeds ūajehds, kas Latweeschi ūama ūhlaſ ūeenahkums ūe ūateeſigs ūoluhts ūe ūarbs.^{*)} Bet ja ūums ūcha ūama ūagad ūruhku, ūur wehl ūolcas ūautibas garā ūeſrahda, ūad ūums ūruhku ūa ūbalta, ūi ūura ūa-ſleenahs ūifa ūagadejā ūosmāhanahs ūe ūaſpirgſchana ūa Latweeschi ūalneem ūe ūeijahm. Ūewiſchli ūagad ūums ūaijaga ūajumta ūigas, jebſchu ūas ari jo ūepilnigs buhtu. Un waj ūaw ūchis ūams, gan ūigas ūan ahrpus ūigas, daschadas ūreetnas ūekmes ūau ūaw ūhla ūdarboschanahs ūaita ūeediſhwojis. Un waj ūe ūeedfahs ūina ūarbibas ūugli ūalihgu ūneegdami ūe ūautibas ūaite ūapſpirdſinadami ūihds pat ūehrpatai? Tadehl ūad ūe ūar ūa ūazit, ka mehs ūchodeen ūaram ūihds ar ūidſeneekeem ūmeiſku ūreekus ūatit. — ūchē ūlaht ūums

¹⁾ Nau japeemirst, ja schee wahrdi issaziti 1872. g. Tagad tas gan ic zitadi un tagad ari muhsu mihkais nelailis spreessu zitadi, ja winam buhtu nolemts bijis pateek glipto svechku-rakstu „Rigas Latweeschu beedribas pirmais gadu - desmits 1868-1878“ neebühmat.

waijag atgist, ka ne ween mehs schodeen lihgsmā prahā uſ Rigu ſka-
tamees, bet fa ſimteem, warbuht luhtlofcheem turp ſawas azis greesch,
kuru zerigas ſirdis ſchodeen jo pazeltas lez. — Bet ari Ridseneekli
ſkatahs uſ ſawu tautu, ſkatahs zeribas pilni uſ mums. Šewiſchli
tad, tad winus dſird par ſawahni kluhdahni un nepiſhibahni ſuhdotees
— tad war gan manit, fo wini gaida, preefch tautas lablahſchanahs
wispahrlm un preefch ſawas beedribas ſewiſchli, no teem Latvju
dehleem, kuri brīhwestibas un gaismas pagalmos ſagatawojahs uſ
dſihwes peenahkumi iſpildiſhanu. Un tad nu mehs Tehrpata buhdamee
kopā ſadewiſches, atſhdamai ſahbi peenahkumi Latvju dehleem dſiwe
iſpildamai, ſinadami ſahds darbs un lahd ſikten ſpreefch tagadejahs
audses nolemts — tad waru ſazit, ka ſchē muhſu paſchu wakaru iſ-
zelschanahs labad, mums trefchais ſchahs deenas ſwehtku ſwinnechanas
eemeſls.

Sinu gan, ka taſſu un bahrgu teesu par ſaweeem lihdſchinigeem
wakareem ſpreedamai, mas atraſin, fo preezatees, bet dauds fo no-
ſumlees. Tehrpata eſot Latweeshu ſtudentu lihds ſahdeem 60. Un
zik no wineem turahs pee Latweeshu wakareem? Ziti ſawu jaun-
modes wehrgu-prahū til faili pat uſ eelahn iſrahdiſchhi, ka tee neh-
muſches muhſu ſwehtakos azumirklus trauzinat. Nam te nechautos
prahā Leſſing'a paſala no ta iſdihdita lahtſha, kas pee ſaweeem
pahrnajchis, tos gribija ſmeet, ka wini neprot til ſmalli danzot, ka
ſchis, fo dihditaja nagi ſew par labu bija eedanzinajchis? Ziti pee
mums preebeedrojuſches, Deewi ſin lahdus ſaldumus zeredamai; jo tee
pehz ne ilga laika no muhſu wakareem atrahwusches, mehgiuadami,
waj lahdā kneipē ſawu idealu newar weeglaki un pilnigaki panahkt.
Un ſahds nejehhlīgs ſelluma un pawiruſbas mehrs daſha Latvju
dehla ſirdi un prahtu pahrwalda, war no ta nospreest, ka daſchi domā,
ka tas jau Latvju tautas zeenigs lozellis, kas til uſ muhſu
lihdſihwotajeem piftu prahtu tur, lai zitadi daritu fo daridams!
Un mehs, kas jo paſtahwigi pee ſaweeem wakareem turejuſches, waj
drihſtam ſazit, ka eſam ikeiſ nopeetni ſagatawoti ſchurp atnahkliſchi
un ſchē buhdami ſawus wakarus ſkaidri un gaischi wehrā paturejuſchis?
— Iſgahjuſchā ſemestri muhſu darba augli bija deemschel masumā
gahjuſchis, turpretim troſnis bija jo leelaks un ziti jau ſahka muhſu
wakaru par dſihres-deenu uſſkatit. Til wahji, til ſlimi eſam ir mehs
Tehrpatas Latweeschi. Un tomehr mehs nedrihſtam nedis aij ſumjahn
nedis aij bailehm no ſawa eefahktā darba atrautees. Tomehr mums
atleet wehl eemeſls fo preezatees, ka ſchi deena mums auſuſe.

(Turpmas beigums.)

Daſchadas ſinas.

No Gelfchjemes.

Peterburgas pilſehtas gubernatora weeta topschot atzelta
un atkal dibinata wirſpolizei-meistara weeta. Preefch ſchi amata eſot
iſredſets general-majors Šaweljens. General-majors Šurows, taga-
dejais pilſehtas gubernators, topschot eezelts par Austruma-Sibirijas
general-gubernatoru, barona Fredericks weetā.

General-adjutants Skobelews ir 18. augustā aijbrauzis uſ
Berlini, kur tas nems dalibū pee Wahzu armijas manewreem.

Par meera-teefneſchu zelschanu. Gelfch-Kreewijā meera-
teefneſchus, ka ſinamis, zel aprinka ſemſtu, un par teefneſti war eezeſt
wihru ar ſinamu mantu. Til tad, ſad ſapulze lahdam kandidatam
dod weenbalſigi ſawas balſis, tas war tilt eezeſts beſlikumigas mantas.
Tagad daſchas ſemſtu ſawas eefneugichas justiz-ministerijai ſuhgſchanu,
lai tohm atlautu meera-teefneſchus beſmantas eezeſt ari tad, ſad
kandidats dabon til $\frac{1}{5}$ no balſim pee aiflahtas balſoſchanas. Justiz-
ministerija nu ſahlufe apſpreest wispahrigi meera-teefu eefnahdijumu
pahrgrōſſiſhanu, un ſoliſuſe pee tam ari eewehrot minetu ſemſtu
ſuhgſchanu.

Zaur jannahs brandvihnā akzīſes eeveſchanu valdiba
eenehmisti 7,329,337 rub. wairak, ne ka pehz budſcheta bija aprehki-
nats, un gandrihjs 8 miljoni wairak, ne ka iſgahjuſchā gadā.

Preefch Kreewu dſelſszelu eerehdneem topschot dibinata
wispahriga paſhodibas lahde. Zahde ſtatutu apſtiprinalchana eſot
drihſta ſaika gaidama. Preefch pamata kapitała nowiſhchot no eerehdnu
lonehm $\frac{4}{5}$ lihds 5 prozentes.

Riga. Riga pastahw jau diwī gadus apalſch ſtahtsrahteenes
fon Nedelien wadiſchanas ſkola, kurā mahza fundſehni mahjas ſaim-
neezibu. Schini ſkola lihds ſchim iſmähziſchahs jau 56 fundſes.
Mahzibas preefchmeti ir: ehdeenu ſagatawoſchana, eepirſchana uſ
tirgus, galas eedaliſchana, ſepeschu ſagreſchana, meelaſtu iſrihkoſchana
un wiſ ſits, fo kreetnai ſaimneezei waijag ſinat. Bes tam ari mahza
fundſehni, kas to wehlahs apgehrba ſagatawoſchana. Nahkoſchais trihs
mehneſchus garsch kurſ ſahſees 15. ſeptembri.

Iſ Kokneſes. Šweiks, mihiſ ſemkopi! Ilgi ar Dewi nebija
ſatizees, pa Kreewijos tahlumeem zelodams. Tagad eſmu wehſtarifli
un dabas jaulkumu pehz eewehrojamā Kokneſe, no kuras. Dewi lahdas
drueſzinas pefjuhtu.

Tagad laiks pee mums ir jaufs un tſchaklee ſemkopji nokopji
lauku augus fo nagi neſs. Šeens un ahbolinsči ir kreetni auguſchi;
lauki ir zeetuschi no paſaſara wehjeem un no waſaras leetus. Zitadi
mums iſhti fo jauna paſtahſtit naw, til ween lahdus behdigus atgabi-
jumus ſinofchu. Lahdas Kokneſes malu muiſcheles rentneels ſch. g.
23. junija aijſuhta ſawā netahlu no muiſcheles atſtata ſartupelk pa-
grabā diwī deenasta meitas ſartupelus ſagrahbt; pats rentneels gan
ari gribejis tuhdaſ lihdsi braukt, bet apdomajees, ka ſchim tur wehl
ne kas naw fo darit, pirms ſartupeli naw maſds eegrahbt — paleek
mahjas. Bulkſtens warejis buht pahri par aſtōneen rihtā, ſad rentneels no-
brauz pee pagraba, bet preebrauzis ſahk brihnitees — ſauz pehz meitahm,
bet atbildes nedabon un ſabi apſlatijees, eerauga, ka pagrabs eegahſees.
Nelawedamees wiſch greesch ſirgu atpaſat uſ muiſcheli un ſcreen fo
iſpehi pehz palihga. Lahdus trihs puſchus ar lahpſtahm ahtri ſada-
bužis ſahk rakt, bet mas war ſinat, kur rakt, kur ne, lihds pehdiſi uſ
ſaukſchanu lahdū funkſtoſchu balsi ſadſird un pehz lahdahni pahri
minutehm weenu meitu atron, bet jau bes walodas. Gaiſā tapuſe ta
drihſ ſahka runat un ſino, ka turpat pee lahdahni ari otra meita bijuſi.
Dr ſho iſglahba. Lozeſki ne weenai nebija dragati, un ka es pats
redſeju, Zahnu deenā abas iſglahbtas meitas preezigi danzoja.

11. julijsā nodega Kokneſes Zaunu ſaimneelam dſihwojamā ebla
ar wiſu kas bija eekſchā. Laudis bijuſchis miſi pee darba laukā, jo no
rihta bija jaufs laiks un ſaimneels pats pilſehtā. Uguns zehlees tee-
ſham no juunta — newar ſinat, ka gadijées. Nebuhtu laimini, kas
ne tahlu dſihwo, uguni eeraudſiſchis, ſad ſahdus riſlus preefch uguns dſelſzchanas eegah-
dat, ka tas gan zitās weefas Baltijā noteek. Katrās mahjas waijadſetu
buht trim ſekſhem, weenam leelam, diweem mafeem, diwī ahdas jeb
ar elu dſiſtinateem ſpaneem, waſaras laiſa pee iſtabas un rīas ſeela-
lam traufam ar uhdeni un dſelſzhamo ſlotu. — Tani paſchā deenā
B. ſaimneekam ſkurſtens aijdedſees — ſaiſam gan buhs pa dauds ilgi
neſlauzits bijis — un pehz puſdeenas ſibens eespehra lahdas Ais-
traukles walſis mahjas, kur uguns-grehks ne maſu ſahdi padarija.

8. auguſtā ſahds Kokneſes deenasta puſis agri no rihta bija wedis
uſ dſelſszela grahwu ſawus ſinus mehrkt; wehmu aplahrt gahſdams
bij aſalizis apalſch weſuma un newarejis wairt iſſeltees. Pehz ne-
ſinama laika to lahd ſelſszela waltneels bija eeraudſiſis un tuhdaſ
palihgus dabujis. Nelaimigo jaunekli iſrahwuschi, ziti pehz ahrſta ſtei-
guſches, bet bijis jau par wehlu — uſ mutes dubloſ guledams ne-
laimigais bija noſlahpis. Winu apraud mahte ar mahju. Zapeemin,
ka wehl naw gads aijſtezejis, kamehr ſchi pate nelaimigā ſeewa tapat
nejauschis ſawu wihru ſauđeja. Kur behdas jau ir, tur tafs ſrauſ
ſauđi!

Wehl peeminams, ka Kokneſeſchi ſahk domat uſ ſauſtarpigas
trahſchanas un aifdofſchanas lahdes dibinashanu, fo til ar preeku
waram apſweižinat, labam darbam labu ſelmi wehſedams.

Paſi hſtama ſs.

No Wez-Pečbalgas mums ſino, la ſch. g. 19. junija ſkolas
konvents noſpreedis, draudſes-ſkolas ſlaſu ſlaitu tahdā wiſe pamafinat,
ka 2. un 3. klase teek ſaweenotas, bet ka zeen. draudſes-mahzitajs R.
Guleſe, iſtſtens ſkolu draugs un pahrluhks buhdams, wehlak par to

apnehmees gahdat, ka mina wehl us nahfeschu gadu 4 klasiga paleek; un deesgan aseem wahrdeem peeminejis, ka konwenta spredumi wehl weenumehr teekot pretlikumigi Wahzu malodā farakstiti, zeen. sinotajs raksta tā: „Kas muhsu konwenta wihrus sawā augschminetā spredumā, proti muhsu 4-klasigo dr.-skolu 3-klasigā pahrwehrī, weenu skolotaju atlaishot, druzin attaisno, ir tas, ka dr.-skolas eenemščanās ūchim brihsčam weena skolotaja algas teeža (300 rub. f.) iſtruhkst. Bet ūchis iſtruhkums — lā daschi nelsch — naw wis eeksh tam melejams, ka pagahjuſčā skolas-gadā par abahm apaksčejahm klasēhm pa lahdeem 10 skolnekeem bija masak, pee kam mahju eepirkščana bija par eemeſlu, bet 1) eeksh tam, ka muhsu dr.-skolas eetaiſas (eeriſtes) ir pehdejōs 3 gadōs pa wiſleelakai datai gluſchi zitadas tapuſčas, ne lā tahs preeksh tam bija: toreis skoseni guleja us laſchahm, diwās istabās lā filkes zits pee zita ſablhweti un ehda fur katris noſtahjees; tagad ir 3 plāſčas gulamas-istabas un katram ſawa gultina un wiſi ehdi lahrtigi ſopā weenā ruhmigā ſahlē, un tā faultā draudſes-skolotaja ſaime wairs nedſiħwo ar ſkolas-behrneem juſu-juſahm, bet wineem ir ſewiſčks ehrbegis alrpus ſkohlas ruhmehm uſbuhwets; toreis mahzibas-ſtundās weena dala ſkolneelu ſehdeja pee knapi zilajameem wez-modes galdeem, ar muguru pret ſkolotaju, tagad fehſch it pa diweem pee weena jaun-modes galdina, taisni ſkolotajam pretim; toreis ſkolotajs mahzibas ſtundās neſinaja fur noſtahees, tagad ir ilweenam ſaws mahzibas-ſtehſlis jeb katederis zc. zc., tas wiſi ir labu naudas-graſi mafhajis un ſkolas-kaſi tuſſchojis; un 2) eeksh tam, ka muhsu tā faultā „labdariſčanas-beedriba“ jau 3 gadu ſawa apfolijuma pret dr.-skolu wairs nepilda, lai gan ta dr.-skolas telpas, kas is awiſchu ſludinajumeem rebsams, wehl weenumehr preeksh ſawahm ſanahkiſcha-nahm iſleeto un winas dſeedataji draudſes-ſkolas ehrgeles delde, un lai gan dr.-skolas ſkolotaji ir weenumehr beedribas raſchenakee ſtrah-dataji lihds ūchim bijuschi un augſtakas. Klaſes ſkolotajs jau no 21. maijā 1877. g. ir winas preekshneelam par weetneelu ſha wahrda wiſu pilnigakā ſinā un winas teatrim par wadoni, katrureis lihds-ſpehledams. Ja muhsu dr.-ſkola no ſawa tagadejā ſtahwolka teek leijup norauta, tad pee tam ir ari labd. beedr. lihds-wainiga, ſawa pee-nahlumia nepildidama un ſawu 2000 rub. f. leelu kapitalu ſem puhra turedama.“

Widsemes semneeku mahju ihpaschneeli. „Now. Wr.“ ded
schahdas sinas par semneeku mahju virkshamu Widsemé. No priwat-
muischu semneekem tikuschas par d'simtu nöpirktas:

1874.	gådā	1334	mahjaś
1875.	"	1038	"
1876.	"	701	"
1877.	"	1063	"
1878.	"	548	"

Pa wiſam eſot pagahjuſchā gada galā bijuſchās pahrdotas 14,955 ſemneeku mahjas, un uſ rentes kontrakteem 18,208. Zaurmehrā tizis maſſats 1878. g. par dalderi ſemes 157 rubl. 96 kāp. Kas eſot par 1 rubl. 71 kāp. wairak, ne tā 1877. gada. Krona muſchās (24) eſot pagahjuſchā gadā pahrdotas 265 mahjas ar 9664 deſetinahm ſemes. Par ſchīhm mahjahm kronis ſenak dabujis 10,408 rubl. 11 kāp. rentes, un tahs tiluſchās pahrdotas par 260,202 rubl. 75 kāp., tā la agrāla rente iſtaifa no pirkſhanas naudas 4 prozentos. No pirzejeem ir pee kontrakta noslehgſchanas eemakſats 25,847 rubl. 13 kāp. Alliums teek iſmakſats 49 gaddōs zaur $5\frac{1}{2}$ prozentu maſſchanu gadā. No wiſahm krona mahjahm, kas iſtaifa pa wiſam 306,313 deſ., ir par dſintu pahrdotas 42,085 deſetinas.

No Zehst. 17. augustā, pulksten 10 preefsh pusdeenas, tapa šēle Vidzemes sinode atlakahtā. Altara runu tureja mahzitajs Auninsch. Pulksten 4 pehz pusdeenas atlahaļja general-superintendents Dr. Christiani sehdeschanu. Klaht bija 60 mahzitaji, 4 kandidati un 5 weest; starp pehdejeem bija ari Vidzemes konsistorijas preefshneeks, landrahts barons R. f. Wolfs. — Par sinodes protokoļu wedejeem eewebleja mahzitajus Bidder un V. f. Haffner.

Werowa. Par wehdera gulu Werowas aprinki dod Rauges draudses bašnizlungas Hahns Tehrpatas Wahzu awisei schahdas sinas:

eneša ari Rauges draudsē, fewiſchki labi atstatu weenai no otras efoſchās Wez-Kaferizas un Bentes muſchās. Tani paſchā laikā fehrga ari parahdijahs Oſolmuſchā (Eichhof). Par fehrgas iſplahtischanos zitās draudsēs newaru ſlaibras ſinas dot; bet man ſchkeet, ka mine- tahs tſchetras muſchias wiſgruhtak peemeleſtas. — Par laimi mirſtiba nau tilk leela, ka to laudis iſpauduschi. Beidsamās tſchetrās nedelās mira Rauges draudsē iſ nedelās 25 lihds 30 zilweki. Miruſcho leelala dala ir behrni apalči 7 godeem; preeauguſchu zilweku ir tikai lahdi 8 miruſchi. Turpreti ir beidsamā nedelā ſaſlimuſchi dauds preeauguſchi, kas ſlimos behrnus kopa. Bentesmuſchā gandrihs wiſi preeauguſchee ſcho fehrgu iſgulejuſchi; tapat ari daschōs zeemōs. Ka laula darbi zaur tam ſtipri nokaweti, ir ſaprotama leeta. Ir par dauds ſazits, ka daschi zeemi gandrihs pa wiſam iſmiruſchi, jo preeauguſchi tikai retumeem mira. Bet gan ir daschōs zeemōs wiſi behrni apmiruſchi un man ne reti gadijahs weenā deenā daschu wezaku wiſus behrninus ap- glabat un ſlimeem wezafeem paſcheem fw. wakarehdeenu ſneagat.

Sawa sinojuma beigās basnizkungs Hahns norahda uš nekahr-tibahm, kas palihdsot fehrgai isplatitees. Wispirms semneeki nesarg-jotees no ehdeeneem, kas weselibai ſkahdigi. Tā winſch pats redſejis, ka jau ſaſirgufcham behrnam tiluſchi doli gluſchi ſalſch ahbols, tik fo is krahjns iſwilkta maiſe rc. Otrlahrt fehrgu isplatot behru-dſhres, kur fahrlku lihds beidsamam azumirklim turot walā un uš kurahm behrnus leelumā nemot lihdfi. Bet wiſleelaſa waina eſot ta, ka ſlimneeki ruhmēs nemaj negahdajot tihribu.

Tehrpata. No jaunušnemteem 154 studenteem studeerehs teolo-
giju (Deewwahrdū mahžibū) 18, teesas leetas 25, medizīnu 52,
farmaziju (apteku finaſčanas) 33, wehſturi 2, wezahs Kreewu walodas
4, falihđfinadamu walodu iſpehtifčhanu 2, tautas ūaimneežibū 10,
semkopibū 3, ķimiju 2, fiziku 2, astronomiju 1. — Pa wīsam ir stu-
dentu 1046 un no teem studeerē: teologiju 132, teesas leetas 192,
medizīnu 376, farmaziju 106, wehſturi un walodas 164, fiziku un
matematiku 76.

No Weetalwas. Walts waldei no brugu teefas usdots, walejus funus apschaut. Bet nu j̄ho usdewumu ispildot walts waldei ir notikuse nepatikkhana. Starp noschauteem funeem atgadijees ari Saufnejas muischas funs, kas waleji skraidijis apfahrt pa Weetalmas pagastu un kuram walts walde tadehk likuse baudit tahs paschas teefibas, kā ziteem funeem. Bet muischa, īngms, tahdās leetās nemihko wiš jokot. To mehs ari pee j̄cha funa redsam. Saufnejas muischa ir pret Weetalwas walts walbi eesahkuſe prozeſt. Wiſi sin-fahrigi, kahdu galu prozeſe nemis! R. L.

No Jelgawas. Swehtdeenā, 12. augustā, pehz pusdeenas, pamanija kahdi jauni laudis aiz Annas-wahreem, tuhlit aiz Wiskal-muischās, zaur waimanadamu lungsteschānu uš tam usmanigi dariti, schosejas tuwumā weenā grahwī wihrū, kas kahdu wezu feewinu bija pee semes pagahsis un to gribēja noschnaugt. Jaunesku peesteigschahnahs palihgā istrauzeja wihrū un tas isschahwees gribēja pamukt, bet tomehr tika apturets zaur draudeschanu, ka, ja nepaliks stahwot, uš winu tiks schauts. Wihrs, Leitis, nu tika sanemts un lihds ar feewinu uš polizeju atwests. Tē tika issklauschinats un dabuts sinat, ka feewina, 70 gadus weza Schihdeete, ir gribējusi uš Zahnischleem braukt, ir rateem pa preekshū weena pati iš pilsehtas issgahjusi un peepejchi no Leischa tifuse sagrahbta, kursch, kad ta winam leegupees fawu naudu atdot, to eesweedis grahwī, schnaudis, un winas naudu, 7 rubli f., atnehmis. Kā dsirdams, tad Leitis isteizis, ka wina domas bijuschas wezeniti noschnaugt, tamdehk la ta ar labu tair fawu naudu negribējusi atdot. — Scheenees kurlmehmu skolotajs Linde's kungs tika šhini deenās no minetahs skolas preekschueezibas uš wairak mehnescchein uš ahrsemehni pawadits — tureenes kurlmehmo skolas-buhšchanā dūlaki eeposibtees.

No Ahrlawas puſes ſcheljohahs, ka tureenes dſeedataju koris no 11. februara norimis darbotees. No zitas puſes munis turpretim fino, ka ſchis koris pee nahloſcheem dſeedaſchanas-ſwehileem nemſchot dalibū; tikai zaur to, ka wina wadanis. Meyera fgs, kahdu laiku naw hijis mahjās, peeteiſchanaahs lihds 1. augustam naw notifizi. — Ahrlaweeſchi, là zerams, ari pee ſcheem ſwehileem buhs dubſchigi

djeesmu-kareivi, tif la mehs winus daram usmanigus, fa beidsamais terminišč preeskā dseedataju loru peeteikkhanahs ir nolisits us ſi. g. 1. novembri.

„Latv. Awises“ domas par paſchvaldibas reformahm. Ja nemaldamees — un malditees tatschu ir loti zilwezigi — tad „Latv. Aw.“ kahbus mehnēschus atpakaſ iſſazija, wina neſiſhot paſchvaldibas reformahm, tad wiſt ziti jau buhs iſrunajuschees. Loti prahīgi darits. No raihīnamā nahnīamā raihīlungi alaſč ir gudraſki, ne fa uſ to eedami. — Zeredami, fa ari muhſu zeen, laſitaji gribehs eepaſtītees ar „L. A.“ reformas-domahm, mehs tahs tē labprahit zelam preekschā. Tahs ir eetītas paleelā ūmola, bet tad ſchō notin, tad iſnahk ſchahdi ſpreedumi:

Reformas-jautajeenī ir tautu attihītibas augli. Baltija ir loti attihītījushehs, „ar ſowem ſchi laika eedſihwnekeem ta war droſchi blaſam ſlahtees Tiropas uſkoptahm un iſglikhtotahm tautahm,” tadehl ari mums waijaga reformu, zitadi mehs neſinatum, fur tos maſgrunteekeus likt. Bet kahbus reformas mums waijaga, waj ſemīwas, waj wehſturiſko buhwi, to ſin wiſlabaki Tas, „kas walda par tautahm, tahs paſemodams jeb pa-augſtinadams.“ Bet tatschu — tatschu: wiſs, kas mums tagad ir: „muhſu pahriſchāng un turiba, kas iſ gadus wairodamahs wairojahs; muhſu ſemīas un augſiā ſkolas; muhſu drūwas un lauki, kas ſchē top koſtin koſti no weikleem un darbigeem lautineem; mahjas un ehlkas, kas gadu no gada peenemahs diſchumā*) un jaukumā, iſpoſchumā un ſtaidrumā; meſchi un tihrumi, kurōs droſchiba walda; muhſu ſtahtee ſkolas-nami, kas zelti un wehl zelabs — jeb (waj?) zaur grunts-fungu bagateem upureem jeb zaur pagastu puhehn; tas gars, kas wiſur iſtura jautribu un diſhniſi ūc.;“ muhſu baſnizas; meers Baltijā, kamehr zitur nemeers un dumpeschhanahs, ahrīga un eekſchīga labſchhanahs, kas Baltijā wairak, ne fa daschās zitās gubernās — wiſs tas nahk no muhſu tagadejahm buhſchhanahm, no wehſturiſkeem pamateem, tadehl — jabuhwē uſ wehſturiſkeem pamateem. Punctum!

Lai nu wehl kahds teiz, fa Kurjeme naw Deewa ſemite.

Maſkawas lopu kopſchanas beedriba nodomajuſi ſch. g. ſeptembra mehnēſi Maſkawas iſrihſot moderneezibas iſtahbi.

No Pintſchewas (Kielzes gubernā). Netahlu no pilſehtas buhdamā ſkuſas ſahdschā tapa iſgahjuſchā nedelā brieſmiga noſeedſiba paſtrahdata. 64 gadus wezs ſemneeks Woſnaks paſchmeta ſawam dehlam, fa tas negauejot. Wedekle aifſtahweja ſawu vihru. Par to ſaduſmojees, wezais vihſ ſita tai ar roku. Dehls to redſedams, paſehra zirvi un dewa ar to tehwam wairak reiſchu par galwu. Seewa gribēja wezo vihra tehwu aifſtahwet, bet vihſ ſita dewa ar zirvi un nozirta roku. Tad tas aifmuſa. Abu eewainoto diſhwiſa eſot leelās brieſmās.

Uralu kahnōs netahk no Kurganas pilſehtas paſtahw brihnichigas kalku akmena alas, kas eet tahlu apalſch ſemes. Lihds ſchim winas nebija kahrtigi iſmekletas un aprakſitas. Lai nu par winahm reiſ dabutu droſchas ſinas, tad Maſkawas dabas mihiſtaju beedriba ir noſuhtijuſi uſ tureeni kahdu jaunu ſinatneeku Poſakorou. Kā doma, tad minetas alas ne-eſot maſakas jeb praſtaſas par ſlaweno Manonta alu eekſch Kentuki, Seemela-Amerīfa.

No Maſanas. Polizeja apzeetinajuſi pehdejā laikā 4 waſankus, pee kureem atrastas wiltigas paſes un grahmatinas, kas teem atlaui preeksch labdarigeem mehrkeem laſit dahwanas. Tifpat paſes fa ari ziti peerahdiſumu-rafſti bijuſchi tif ſmalki pakal taifati, fa gandrihs nemaſ nebuhu bijis eespehjams, tos par wiltigeem peerahbit, ja blehſchi paſchī nebuhu beidſot apſtahjuſchees no leegſchhanahs un iſteikuſchi taiñiſbu. Weenam blehſham tizis ari rewolweris pamanits kahdas ſeeeweetes rokās, kurai wehl ſchō brihdi iſdemees iſmukt un paſlehptees. Sanemtee wiltneeki iſteikuſchi, fa tee eſot tagad wineem atnemtās leetas Brjanskas mejhōs no kahda nepaſiſtama weentuka pirkuſchi.

* Biti atkal brehī, fa mahju robeſchās peenemotees ſaraufſchā. Topi nu gubres!

Politiskas paſchvaldibas.

G. M. Želgawā, 27. VIII. Par ſchō brihſcha ſwartgalo politisku notikumu, kas muhſu viſtuvali aſnem, warehs apſchmet mihiſu Augſtā Runga un Waldneela ſatikſchanos ar Wahzijas keiſaru 22. augustā, Pložkas gubernas diſelszela ſtanzijsā Alekſandrowā. Kā ſch. nebelā kluwam ſinojuſchi, mihiſu ſemes-tehws 18. augustā atbrauza Warſchawā, fur Wahzijas keiſara ſuhtnis Manneuſſels Winu apſweizinaja, bet no tam, fa ari pats Wahzju keiſars ſchō noluſka dehlt nahts Kreewijas robeſchās, toreis ne fa nedſirdeja, un Wahzijas awiſes rafſta, fa tas tifai beidsama ſailā kluwis nolemts. Neſchaubotees ſchō uſmanibas pret Kreewijas ſpehzigo Waldneelu dibinaſahs uſ politiſteem pamateem; wiſai tahlu zehlonis tē nebuhs jameſlē. Kā laſtajeem jau ſinams, Wahzijas preſe (awiſes) pret Kreewiju un winas augſtaleem politikas-wihreem neſen leetaja wiſai aſu walodu, fo jheitan ne-eewehrotu newareja atſtaht. Ta iſzehlahs ſihws ſpalwu-kaſch ſtarp Wahzju un Kreewu leelakeem laikrakſteem, kas beſ ſauneem augleem newareja valiſt. Laſa ſatikſchanos ſtarp abahm walſtihm azihm redſot bija trauzeta un daschi laikrakſti jau ſahka runat un ſpreet, kas pee naheſchā ſara ſtarp Wahziju un Kreewiju eſot eewehrojams. Ari tas ſeen, laſtajeem ir ſinams, fa muhſu walda tahu aſu awiſhu-kaſu apſhmeja par ſchahdi; no Wahzijas puſes tas turpretim nenotika, warbuht tadehl, fa ari paſchas waldbibas organi no tahu ſihwas walodas ne-atturejaha. Feldmarſchalā Manneuſſelā, fa jadoma, ta zehluſchos ſanihſchanu bija iſgaſinat, bet leekahs, fa Wahzijas ſirmais keiſars tatschu ſchaubijees, waj tas iſdoſees, un tadehl wehl beidsama brihdi apnehmee, pats ar Kreewijas Keiſaru ſatiltees un tahu ſihſe meeru droſchinat. Kā awiſes ſin, abi Keiſari loti ſirſnigi ſasweizinajuschees un ſluhprijuſchees. Kamehr nu zitas awiſes par wiſu to loti preezajahs, zeredamas fa nemeera-gaifs nu wiſgaligi iſnihis, tamehr firſta Bismarka organs naſ ſameejees wehſit, fa Wahzijas walſt-kanzlers no Manneuſſela ſeſoſchanas uſ Warſchawu un no keiſara brauſchanas uſ Alekſandrowu ne fa naw ſinajis. Tas jau gan war buht, bet tas ari nodibina, fa firſta Bismarka politika nebuht neſaeetahs ar Wahzijas keiſara meera-politiku, un zit preezigeem mums wiſeem jabuht par abu Keiſaru draudſigo ſatikſchanos, til maſ mums eemeſla, firſta Bismarka iſtureſchanos atſtaht ne-eewehrotu un tahs Kreewu awiſes noteefat, kas, no patriotiſma diſhitas, aifrahda uſ tam, fa Kreewijai jabuht nomoda uſ wiſahm puſehm. — To joku dehlt wehl jaſeem, fa Wahzju Danzijas awiſes galwa jau ſpoko Wahzijas oſtu iſluhkoſchana. Tanis Kreewu ſara-ſugi ſoti beeſchi eebrauzot un oſtu apzeetinajumus apluhkoſot ar jo ſeela ūmali, ne fa eſot waijadſigs. — Warbuht wehl jozigals ir tas ſpreedums, fo neſen lahda Bruhſchu ſara-ſinib ſuhtis iſſazijs. Fa ſtarp Kreewiju un Wahziju iſzeltoſ ſarſch, tad ſchā, pr. Wahzijai, waijagot draudſibu ſleht ar Kihnu, ſura tad ſazelſhotees pret Kreewiju, ta ſchō tad wiſu ſawu ſara-ſpehku pret Wahziju newareſchot ſuhtit. Die deutſche Rüchternheit (Wahzju apdomiba) tē tak reiſ atkal ir iſſprukſi no paſadas un aifſelojuſi fantajis walſtū. To labo ſatikſchanos, kas ſtarp Kreewiju un Kihnu jau no wezeem laikeem paſtahw, minetā awiſe zerē pepeſchi iſnihzinat un ar walſt ſleht draudſibu, kas lihds ſchim ar Wahziju ne faſt ſtahwejuſt ſakarā!

Auſtro-Ungarija, fa jau ſenak ſinots, jaunalos laikōs, „Sechsundſechſig“ (1866) aifmirſdama, meklē draudſibu ar Wahziju. Čcheku laikrakſis „Politika“ nu ſawu waldbibas ſara ſtu atkal grib dabut ſawā rokā. Maſa Spanija ar Angleem ſara gan newarehs eefahkt, tadehl ta warbuht mellehs paſihgu pee zitahm walſtihm, ja

Belgijas garidsneeki nodomajuſchi, wiſeem no waldbibas, ne no garidsneekem eezeletem ſkolotajeem uſlikt baſnizas lahſtus un tos ari no ſw. meelaſta un ta pr. atſtumit, bet pahwefis to nepeelaidschot.

Franzijas ſara-ſpehks 1880. g. buhſchot gandrihs 1 milj. leels, proti ſtahwoſchā armija ap 500,000, reſerwā ap 32,000 un ſemes fargōs ap 150,000 vihru.

Starp Angliju un Spaniju it lehti war iſzeltees ſtrihdus. Angli eetaiſa Daugeras oſtas-pilſehtu, kas peeder Marolko ſultanam, par ſawu ſara-eeroſchhu krahtawi un Spaneeſchi ſchō oſtu atkal grib dabut ſawā rokā. Maſa Spanija ar Angleem ſara gan newarehs eefahkt, tadehl ta warbuht mellehs paſihgu pee zitahm walſtihm, ja

